

Nr 269

Av fröken **Karlsson m. fl.**, om inrättande av en professur i barntandvård vid vardera av tandläkarhögskolorna i Stockholm och Malmö.

Enligt gällande folktandvårdsförfattning skall minst 55 % av arbetstiden i folktandvården ägnas åt barntandvård. Denna tid måste inom flertalet landsting väsentligt ökas på grund av barnens dåliga tänder.

De stora kostnaderna för barntandvården gör att alla möjligheter att förbättra tillståndet måste övervägas. En ökning av tandläkarantalet räcker icke, man måste sträva efter möjligheter att minska tandskadorna genom bättre behandlingsmetoder men framför allt genom utforskande av orsakerna till de stora tandskadorna hos barnen.

1944 års tandläkarutbildningssakkunniga anförde i sitt betänkande (SOU 1946: 12):

Barntandvården har i nuvarande tid utvecklat sig till en särskild specialitet. Denna tillhör flera grenar av tandläkarkonsten. Huvudparten av densamma är knuten till tandfyllningskonsten, och i överensstämmelse härmed har även undervisningen på området hittills legat inom tandfyllningskonstens professur. Förutom denna anknytning till tandfyllningskonst äger barntandvården även många förbindelser med tandkirurgi och parodontologi icke minst därför, att mjölkbettets parodontiter utgöra en sjukdom för sig med säregna diagnostiska, patologiska och terapeutiska problem. Samtidigt anknyter barntandvården till ortodontien, i det att ett stort antal tandställnings- och bitningsanomalier utvecklas redan inom mjölk- och växelbettet och först observeras inom barntandvården. Kravet på ökad tid på studieplanen och undervisningens placering först vid en sådan tidpunkt, att den studerande nått behövligen mognad och behandlingsskicklighet, tillmötesgå de sakkunniga genom sitt förslag till studieplan. De ha vidare övervägt, huruvida en särskild professur i ämnet bör inrättas. Ämnet synes emellertid i alltför hög grad falla inom tandfyllningskonstens, tandkirurgiens och den odontologiska ortopediens skilda läroområden, för att motiv skulle föreligga att därjämte tillskapa en särskild professur. Det har synts de sakkunniga vara klarlagt, att föreläsningsserien inom en dylik professur i flertalet punkter måste sammanfalla med de föreläsningar och med den dagliga undervisning, som inom de nämnda tre ämnena meddelas. Undervisningen i barntandvård synes vara en speciellt tillrättalagd tillämpning av dessa ämnen att gälla för mjölk- och växelbettets perioder i individens liv. Flera skäl skulle säkerligen kunna åberopas för att även i fortsättningen anknyta barntandvården till professuren i tandfyllningskonst. De sakkunniga ha emellertid särskilt fäst sig vid de skäl, som åberopats för att, icke minst med hänsyn till förskol- och skoltandvårdens betydelsefulla ställning inom svensk folktandvård,

låta barntandvården ha en egen representant inom fakultet eller kollegium, en representant, som bär ansvaret för ämnets fortsatta utveckling. De sakkunniga föreslå därför, att ämnet barntandvård på den nya studieplanen helt frigöres från undervisningen i tandfyllningskonst. Undervisningen och tjänstgöringen försiggå på en särskild avdelning och stå under en laborators ledning. Denna laborator är ensam representant för ämnet och tentamen i detsamma ingår i tandläkarexamen. Undervisningsavdelningen bör vara så lokaliserad inom tandläkarinstitutets byggnad, att nära anknytning kan ske till avdelningen för ortodonti.

I sitt yttrande över betänkandet anförde Svenska tandläkaresällskapet och Sveriges tandläkarförbund gemensamt följande:

Organisationerna ha med stor tillfredsställelse funnit, att de sakkunniga ansett en självständig avdelning för barntandvård erforderlig, och vi understryka betydelsen av detta förslags genomförande. Däremot kunna vi icke finna de sakkunnigas motivering för att avstyrka inrättandet av en professur i ämnet riktig. De delar av övriga undervisningsämnen, som ingå i läroämnet barntandvård, ha under sist förflutna decennier visat en allt större specialisering i vad de röra förhållandena under barnåren. Detta har gjort, att ämnet barntandvård alltmer intagit ställningen som ett självständigt ämne, vilket i undervisningshänseende bör jämföras med de övriga kliniska huvudämnena. Barntandvården har därjämte efter folktandvårdens tillkomst blivit av betydligt större social betydelse. Mer än 50 % av vårdomfånget i folktandvården utgöres av barntandvård. Därtill kommer att undervisning i profylax särskilt mot tandkaries är, om den lämnas i samband med undervisningen i barntandvård ägnad att ge goda resultat och blir av stor betydelse för den blivande tandläkaren. Med hänsyn till ämnets natur, betydelse och omfång anse organisationerna, att en särskild professur i ämnet är fullt motiverad och nödvändig ej minst för ämnets framtida utveckling.

Organisationerna få således hemställa, att den självständiga barntandvårdsavdelningen skall handhas av en professor i barntandvård.

Sedan dess har nya vägar öppnats till bättre kännedom om barnårens tandkaries. Försök med profylaktisk behandling, med fluor och andra ämnen har visat märkliga resultat. En rad undersökningar av sockerkonsumtionens sammanhang med tandkaries är i gång. Tiden synes därför mogen att taga upp frågan om förbättring och utökning av undervisningen och forskningen inom ämnet barntandvård genom inrättande av professur i detta ämne vid tandläkarhögskolorna.

Under återopande av vad ovan anförts hemställer vi,

att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t hemställa, att frågan om inrättande av en professur i barntandvård vid

vardera av tandläkarhögskolorna i Stockholm och Malmö göres till föremål för särskild utredning.

Stockholm den 26 januari 1955

Eva Karlsson

Erik Adamsson

Jean Braconier

Jöns Nilsson

Gust. Nilsson
i Göingegården

Helga Sjöstrand

Eric Nilsson
i Svalöv

Elsa Ewerlöf

Fridolf Thapper

Märta Boman

Karin Wetterström

Mary Holmqvist
